

Enskild motion

Motion till riksdagen: 2014/15:1853

av Hans Rothenberg och Finn Bengtsson (M)

Systembolagets inkösprinciper

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att i ägardirektiv till Systembolaget AB se till att bolagets inköspolicy utformas så att möjligheterna för mindre producenter att kunna leverera till sortimentet förbättras.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att i ägardirektiv till Systembolaget AB se till att bolagets inköspolicy utformas så att användandet av ftalater i de importerade vinerna reduceras till ett minimum.

Motivering

Många mindre vinproducenters dröm att kunna leverera till det svenska Systembolaget stannar ofta vid just en dröm. Detta då Systembolaget är enda aktör med rätt att sälja alkohol till en bredare allmänhet. Problemet i sammanhanget är att man ställer krav på producenter att kunna leverera i stora volymer. Större volymer än vad de flesta mindre tillverkare, framför allt av ekologiska naturviner, mäktar med att leverera.

Volymtänkandet innebär också vissa ovälkomna konsekvenser. För att kunna transportera stora volymer av vin tillsätts konserveringsämnen som gör att man kan frakta dessa i enorma flexitankar (bulk-containers) liksom ett slags överdimensionerade mjukplastsäckar. Till följd av volymtänkandet vid Systembolagets upphandling innehåller övervägande delen av de viner som tillhandahålls i dess sortiment kemiska tillsatser såsom ftalat. Ftalater är samlingsnamnet på en grupp kemiska ämnen baserade på ämnet ftalsyra som kan ge hormonstörande effekter. Ämnena används som mjukgörare i plast men kan också läcka ut ur densamma och tas upp av kroppen.

Forskare vid franska Laboratoire Excell som undersökte hundra inhemska viner fann att i 59 av dessa fanns ”väsentliga mängder” dibutylftalat (DBT) som är ett hormonstörande ämne och räknas till en av de tre farligaste ftalaterna. Flera av vinerna innehöll även andra typer av ftalater. Endast 17 viner saknade spår av ämnena.

Mindre vintillverkare som väljer att inte använda kemiska tillsatser i vinproduktionen och den påföljande distributionen, har genom Systembolagets volymtänkande små möjligheter att komma in i dess sortiment. Det innebär att svenska konsumenter går miste om ett intressant kvalitetssortiment, samtidigt som man också hänvisas till ett sortiment där tillsatser är ymnigt förekommande. I grunden styr således inköspolicyn mot ett utbud där den enskilde konsumenten, som inte alltid är specialintresserad, har mycket begränsade möjligheter att kunna göra de kvalitetsval som annars vore möjliga.

Detta visar att myten om det fantastiska utbudet på Systembolaget är just en myt och att Systembolaget gynnar stora distributörer och producenter, samtidigt som de mindre, ekologiska och familjedrivna har svårt komma in i sortimentet. Det är konkurrensmässigt negativt för ekologiska naturviner gentemot kemikaliska tillsatsviner. Ur ett småföretagarperspektiv begränsar det också mindre producenters och distributörers möjligheter att expandera i Sverige. Detta strider mot EU:s ”Single market act” där principen att ”tänka smått först” råder.

Därtill är det också negativt ur ett folkhälsoperspektiv då volymfokusering och standardisering av sortimentet leder till större konsumtion av sämre kemikaliestinna volymviner. På vinmarknaden diskrimineras således ekologiskt till skillnad från övriga livsmedel där kött och grönsaker ofta har en konkurrensfördel som ekologiskt.

Hans Rothenberg (M)

Finn Bengtsson (M)